

C Deide cuz dicit. (Et sic semp rē.) Ostēdit beatitudines sanctorū qz semp erunt cum domino eo fruētes. Joā. 14. Iterū veniam ꝛ accipiam vos ad me ipsum vt vbi ego suz ꝛ vos sitis. Doc sancti desiderāt. Philip. pmo. Desideriuz habēs dissolui ꝛ esse cum christo.

C Deide cū dicit. (Itaqz rē.) Cōcludit solatiōez habēdā eē de mortuis dices: Ex quo sancti resurgunt ꝛ nullum de trimētum cōsequuntur. ergo de mortuis cōsolamini. Esa. 40°. Cōsolamini cōsolamini popule meus dicit dominus deus vester.

CAP.

V.

De tēporibus autē ꝛ momētis fratres nō idigetis vt scribamus vobis. Ipsi enim diligēter scitis quia dies dñi sicut fur i nocte ita veniet Cum enī dixerint pax ꝛ securitas: tunc repētinus eis supueniet interi-

tus sicut dolor in vtero habētis ꝛ nō effugient. Vos autē frēs nō estis i tenebris vt vos dies ille tāqz fur ꝛprehēdat. Dēs enī vos filij lucis estis ꝛ filij diei. Nō sumus noctis neqz tenebrarū. Igitur nō dormiamus sicut ꝛ ceteri: sed vigilemus ꝛ sobrii simus. Qui enim dormiūt: nocte dormiūt: ꝛ qui ebrii sunt: nocte ebrii sunt. Nos autem qui diei sumus. sobrii sumus. iduti loriam fidei ꝛ charitatis. ꝛ galeā spē salutis: quoniam nō posuit nos deus in iram: sed in acquisitionem salutis per dominūz nostrūz iesūz christū qui mortuus est pro nobis: vt siue vigilemus: siue dormiamus simul cuz illo viuamus Propter quod cōsolamini inuicem ꝛ edificate alterutrū sicut ꝛ facitis.

C Supra correxit in eis corrigenda: hic monet eos in futurū. ꝛ pmo ponit monitione. Secūdo ofonē ibi. (Ipsē autē deus rē.) Hec autē duo sunt nobis necia: qz bona que facimus sunt ex libero arbitrio: ꝛ iō idiget hō monitiōe ꝛ grā: ꝛ iō ofonē. Circa pmo duo facit. qz pmo hortat vt pparent se ad futurū iudiciū. Secūdo ostēdit preparādi modū ibi. (Propter qd cōsolamini rē.) Iterūz pma in duas: qz pmo ostēdit q̄lis sit cōditio futuri iudicij. Secūdo qualr pparēt se ad illud ibi. (Igit nō dormiamus rē.) Itē pma in duas: qz pmo pmittit cōditionē futuri iudicij. Secūdo exponit ibi. (Cū enī rē.) Itē pmo quietat eoz sollicitudinē circa sciaz futuri aduētus. Secūdo ostēdit qd circa illū sciant ibi. (Ipsi enī rē.) Dicit g. Necessē erat qz scriberē de pmissis: qz idiguitis. Sz de tēporibus scz estate hyeme vel potius q tpa futura sint nō erat necesse: qz qdā de his sunt soli dñe scie referuata. Mat. 24. ꝛ Mar. 13. De die illa vel hora nemo scit: neqz angeli in celo: neqz fili nīst pater rē. Act. p. Non ē vtz nosce tpa vel momēta rē. Eccles. 6. Quid necē est hōi maiora se q̄rere cū ignoret qd cōducatur sibi in vita numero dierū vite sue rē. Et iō hoc nō est necesse scribere: qz illud qd sciēdū est vos scitis: qz scz dies dñi in nocte. Sūt autēz oēs dies dñi. ps. Ordinatiōe tua pfenerāt dies. Sz iste specialr est dñi: qz faciet in oibus suā voluntatē q̄ ipler in bonis q̄ pducunt ad finē p̄citiū a dō. salutē. p̄. Thi. 2. Vult oēs hoies saluos fieri rē. In malis qz punient. ps. Cū accēpero tēp̄ ego iusticias iudicabo rē. Iste veniet sic fur. i. ex ipremeditato. Lu. 12. Si sciret p̄familias q̄ hora fur veniret rē. z. Pe. 3. Adueniet dies dñi: sic fur Apoc. 3. Veniā ti-

bi tāqz fur. Quō autē dies dicit venire in nocte: Sz sciēdū qz vtrūqz est: qz in die venit ppter manifestationē cordiū. p̄. Lor. 4. Quoadusqz veniat dñs qz ꝛ illuminabit absēdita tenebrarū ꝛ manifestabit p̄silia cordiū: sz in nocte ppter icertitudinē. Mat. 25. Media nocte clamor fact⁹ ē. Ecce sp̄sus venit rē. Incertū enī est qua hora erit.

C Deinde cuz dicit. (Cū enī dixerit rē.) Expōit q̄ dixerat. ꝛ p̄ q̄tū ad malos. Secūdo q̄tū ad bonos ibi. (Vos at rē.) Circa p̄mū duo facit. p̄rio describit: p̄sumptionē malozū. Secūdo piculū more. Dic g. veniet sic fur: qz ex iprouiso. Cū enī dixerit. Pax: q̄tū ad p̄ntia. i. dū trāgile vinūt sic decipiunt. Sap. 14. In magno viuētes iscie bello tot ꝛ tā magna mala p̄ceaz appellat rē. Et securitas q̄tum ad futura. Lu. 12. Alia mea mlta habes bona reposita i ānos plimos. regesce: comedē: bibe ꝛ eplare rē. Sz 3. Lu. 21. Arescētib⁹ hoibus p̄re timore rē. Ergo nlla securitas. Solo ē duplex. Una q̄ est Augustini q̄ talis est. In tpe illo alig erunt boni ꝛ bi affligent: lugebūt ꝛ expectabūt. Et de hoc dī. Luc. 21. Arescētibus ex carētia voluptatū: ꝛ abundātia maloz rē. Sz in malis erit pax ꝛ securitas. Alia dat solo in glosa.

C Deide cū dicit. (Tūc repētinus rē.) Describit piculūz q̄ q̄tūoz. p̄rio qz subitū ibi. Repētinus. Esa. 30°. Subito dñs nō sperat veniet cōtritio eius. Secūdo mortiferū ibi. (Interitus.) Job. 18°. Calcet sup eū q̄si rex iterit⁹ rē. Tertio afflictivū ibi. (Dolor.) ps. Ibi dolozes vt pruriētis rē. Quarto inuitabile ibi. (Nō effugiet.) Job. 11°. Effugium peribit ab eis. Ab ira dei nunc est effugere ad eius miam: ibi vero nō est tēpus misericordie sed iusticie.

C Deide cum dicit. (Vos autē rē.) Exponit q̄ dixerat q̄ ad bonos ꝛ duo facit: qz pmo excipit bonos a sortio maloz. Secūdo rōnē assignat ibi. (Dēs enīz vos rē.) Dicit g. Non estis in tenebris: qz illuminati estis p̄ xpm de illo die iō vos nō est ipreuisus. Jo. 8. Qui segtur me nō ambulat in tenebris: sz habebit lumē vite rē. Et hui⁹ rō est ibi. (Dēs. n. vos rē.) Atruit enī qz sunt filij lucis ꝛ diei. Filij autē alicuius rei in scriptura dicunt alig ppter abundātiā in re illa. Esa. 5. In cornu filio olei. i. colle habēte multū oleū. Qui ḡ participat multū de die ꝛ luce dicunt eoz filij. Dec lux ē fides xpi. Jo. 8. Ego suz lux mundi rē. Jo. 12. Credite in lux tē vt filij lucis sitis rē. Itē diei. Sicut enīz ex luce fit dies: ita ex fide xpi fit dies scz honestas bonoz operūz. Ro. 13°. Nōz p̄cessit rē. Et ideo nō estis filij noctis. i. ifidelitatis neqz tenebrarū: id est peccatoz. Roma. 13. Abyciamus ergo a nobis opera tenebrarum rē.

C Deide cū dicit. (Ergo nō dormiam⁹ rē.) Dñdit q̄liter se pparēt ad illū aduētū: ꝛ pmo q̄l p̄ vltionēz maloz. Secūdo p̄ obseruantia bonoz ibi. (Induti rē.) Circa p̄mū duo facit: qz pmo ponit monitionē. Secūdo ei⁹ rōnē ibi. (Qui enīz dormiūt rē.) Dicit iḡ. Ex quo dies dñi est sic fur. Luc. 12°. Si sciret p̄familias q̄ hora fur veniret vigilaret vtiqz rē. Ergo vos qz scitis vigilētis. Un̄ dicit. Ergo nō dormiam⁹ somno peccati. Ephe. 5°. Surge qz dormis ꝛ exurge a mortuis rē. Itē nec pigritie. puer. 6. Usqz quo piger dormis rē. Sz vigilem⁹ p̄ sollicitudinē. Mat. 24°. Vigilate itaqz rē. Et ad B̄ necessariū qz sobrii simus vt ꝛ corp⁹ ꝛ mens sint sobria. i. nō occupata voluptatib⁹ ꝛ curis mudi. Lu. 21. Attendite vobis ne forte grauent corda v̄ra crapula ꝛ ebrietate rē. p̄. Pe. 5. Sobrii estote ꝛ vigilate rē. Rō autē huius est ꝛ ex tēporis cōgruitate: qz q̄ dormiūt vel ebrii sunt aliq̄ faciūt in nocte. Sz nos nō sumus in nocte. Ergo rē. Dicit g. Qui. n. dormiūt. i. tps noctis deputāt geti diē vō operatiōi. ps. Ortus est sol ꝛ cōgregati sunt ꝛ in cubilibus suis collocabunt. Et rurūz. Exibit hō ad opus suū ꝛ ad operatiōnem suam vsqz ad vesperam. Item abstinent a vino in die propter negocia exercenda: sed de nocte tantum

Ad thessalonicenses I.

non curant. Job. 24. Oculi adulteri observat caligines. Somnus q̄ ebrietas est nocti cōveniens: eo q̄ nocte ifidelitatis et tenebris peccatorum occupati sunt ebri per amorē presentium nō habentes spem futuroꝝ. Eph. 4. Desperantes tradiderūt se impudicitie in operationē imundicie ois in avaricia etc. Nos autē p̄tinētes ad diē honestatis et fidei sumus sobrii. Ro. 13. Doneste ambulemus in die etc.

Deide cū dicit. (Inducti etc.) ostēdit quomō se preparēt per bona. Et p̄mo ponit monitionē gnālem. Sc̄do spālem ibi. (Propter quod etc.) Itē p̄ma in duas: quia p̄mo ponit ipsas monitionē. Sc̄do rōnē eius ibi. (Quā nō posuit etc.) Sunt autē in hoīe duo p̄ncipalia mēbra que cōsueverūt in bellis p̄tegi. sc̄. cor qd̄ est p̄ncipium vite et caput sc̄z p̄ncipiū motus exterioris a quo sunt sensus et aliquo modo nervi. Et p̄tegitur cor lorica: caput galea. Spūalis vita in nobis est x̄ps per quē aīa vivit: et dñs in nobis per fidem habitat. Ephe. 3. Habitare x̄pm per fidem in cordibus vestris. p̄ Jo. 4. Qui manet in charitate in deo manet et de⁹ in eo etc. Que iformat fidē. Et ideo debemus habere fidez et charitatem. Unde dicit. Lorica fidei et charitatis: q̄z protegit vitalia et galeā spei: q̄ est p̄ncipiū motus spūalis qd̄ est ex i tentiōe finis quā speramus assequi.

Deide cū dicit. (Quā nō posuit nos etc.) ostēdit rōnem quō in nobis opatur. Et p̄mo ex p̄ordinatione dīna. Sc̄do ex grā x̄pi. Tertio ostēdit modū p̄sequēde salutis. Dicit ḡ. Quā nō posuit. i. nō ordinavit. Jo. 15. Posui vos sc̄z sanctos vt eatis etc. Deus in irā. i. ad hoc vt cōsequamur eius irā. Sap. p̄. Deus mortē nō fecit. Ezech. 18. Nūquid volūtatis mee est mors impy dicit dñs deus etc. Sc̄z in acquitiōe. i. vt acgramus salutē. Matt. 11. Regnū celoz vim patit et violētū rapiūt illud etc. p̄. Pe. 2. Vos estis genus electus regale sacerdotiū etc. Et hoc per grāz x̄pi. id̄ dicit. Per dñm nostrū etc. Act. 4. Nō est aliud nomē sub celo datū hoībus in quo oporteat nos salvos fieri etc. Saluavit nos moriendo p̄ nobis. p̄. Pe. 3. Mortuus ē iustus p̄ iniustus vt offerret nos deo mortificatos qd̄ carne: vivificatos autē spū. Et modus p̄ueniēdi est q̄z x̄ps docuit nos operādo salutē nostrā et hoc moriēdo et resurgēdo. Ro. 4. Traditus ē p̄pter delicta n̄ra et resurrexit p̄pter iustificatiōnē n̄ram. et id̄ dicit. Siue vigilamus siue dormiamus simul cū illo vivemus. Ro. 14. Siue vivimus siue morimur dñi sumus.

Deide cū dicit. (Propter quod etc.) docet nos quō preparemus nos q̄tū ad spāles cōditiōes personarū. Et circa hoc tria facit: q̄z p̄mo ostēdit quō se debeant h̄re ad eq̄les. Secundo quō subditi se habeāt ad plātū ibi. (Rogamus autē etc.) Tertio quō plati ad subditos ibi. (Rogam⁹ at etc.) Debemus autē eq̄libus cōsolationē in adversis. Un̄ dicit. Consolamini inuicē. Itē edificatiōnē in exēplis. Un̄ dicit. Et edificate etc. Ro. 14. Que edificatiōis sunt iuices custodiamus etc. (Subditi autē ad platos p̄mo debēt b̄nficiorū recognitionē. Sc̄do charitatē. Tertio pacē. vnde. Ut noueritis. i. vt recognoscatis b̄nficia eoz. Deb. vlti. Mementote p̄positoꝝ vestroz etc. Noueritis inq̄ p̄mo ex pte eoz: q̄z maximū laborē ferūt p̄ vobis: vnde qui laborat i ter vos p̄ bono vestro. z. Thi. 2. Labora sic̄ bonus miles x̄pi etc. Sc̄do ex pte dei. Et id̄ est habēda reuerētia ad eos sicut ad deus. Un̄ dicit. Et presunt vobis in dño. i. vice domini. z. Cor. 2. Ego si quid donavi vobis i p̄sona x̄pi. Tertio ex pte vestra: q̄z sunt vobis vtilis. Un̄ dicit. Et cōmonēt vos: et id̄ sc̄do debetis eis charitatē abundātius. i. p̄re alijs Quarto pacem p̄pter opus. Sed cōtra hoc quidā agunt. Amos. 5. Odio habuerūt in porta corripientē etc. Ecc. 1. 19. Qui odit correctionem minuetur vita etc. Sed vos habete pacem propter opus correctionis quod proprie spectat ad eozum officium. psal. Dum loquebar illis: impugnabāt

me gratis.

Lectio.

II.

Rogam⁹ autē vos frēs vt noueritis eos qui laborant i ter vos et presunt vobis in dño et monēt vos vt habeatis illos abundātius in charitate p̄pter opus illorum et pacem habere cū eis. Rogamus autē vos frēs. corripite inquietos: cōsolamini pusillanimes: suscipite infirmos: patientes estote ad omnes. Videte ne quis maluz pro malo alicui reddat: sed semper qd̄ bonū est sectamini in inuicē et in omnes. Semp̄ gaudete. sine intermissione orate: in oibus grās agite. Hec est eni voluntas dei in x̄po iesu in oibus vobis. Sp̄m nolite extinguere. p̄phetias nolite spernere. Quia autē p̄bate qd̄ bonuz est tenete: ab omni specie mala abstinete vos. Ipse autē de⁹ pacis sanctificet vos p̄ oia vt integer spūs vester et aīa et corpus sine q̄rela in aduentu dñi n̄ri iesu x̄pi seruetur. Fidelis est qui vocauit vos: qui etiā faciet. Fratres orate pro nobis. Salutate frēs oēs in osculo sancto. Adiuro vos p̄ dñm vt legat epistola hec omnibus sanctis fratribus. Grā dñi nostri iesu christi vobiscum. Amen.

Supra ostēdit quō subditi debēt se habere ad prelatos hic ostēdit ecōuerso. Et circa h̄ duo facit: q̄z p̄mo docet quō plati ad sacerdotes subditos se debeant habere. Sc̄do generalit̄ quō se debeant habere ad omnes ibi. (Videte ne qd̄ etc.) Sciēdū ē autē q̄ cura prelatorū ad duo d̄z tendere. sc̄. ad retrahēdū alios a peccatis et ad custodiēdū seipos. Quātū ad p̄mū tria apls dicit. (Tripl̄ eni subditi possunt pati defectū. p̄mo in actu. Sc̄do in voluntate. Tertio in virtute. In actu autē quādo prorumpit in actū peccati. Et tūc sunt corrigēdi. Et quīs de oi peccato: spāl̄iter tamē corrigēdi sunt de peccato inquietudinis. Et id̄ dicit. Corripite inquietos etc.) z. Thez. 3. Nō inquieti suim⁹ i ter vos etc. Ecc. 1. 19. Corripe p̄ximū anteq̄ cōmineris et da locū timori etc. In voluntate vero quādo nō aggredis magna: q̄z deicitur propter aduersa et peccata p̄cedētia. Un̄ dicit. Consolamini pusillanimes. Pusillanimes est nō habēs animū ad magna timens ne deficiat. Esa. 35. Dicit pusillanimes cōfortamini et nolite timere etc. Job. 4. Vacillātes cōfirmauerūt manus tue etc. In virtute autem quādo vel ex i firmitate peccāt vel debilitātur in bono actu et isti sunt fouendi. Unde dicit. Suscipite. idest in visceribus charitatis fouēdo ifirmos quozum est virtus debilis vel ad resistēdum malis vel ad faciēdum bona. Ro. 15. Debemus nos firmiores imbecillitates ifirmoz sustinere etc. Prelatus autem debet se custodire a defectu cuiuscūq̄ modi et maxime ab impatiētia: q̄z ipse portat totum pōdus multitudinis. Numeri. 11. Nō possum solus sustinere oēm hāc multitudinē q̄z grāuis ē mihi etc. Et id̄ dicit. Patientes estote ad oēs. p̄. 1. 19. Doctrina viri p̄ patiētiāz nōscitur. ps. Bene patientes erūt vt annūciēt.

Deide cum dicit. (Videte ne quis etc.) Ostēdit gnāl̄iter quō se habeāt ad oēs. Et circa hoc duo facit: q̄z p̄mo ostendit qualiter omnes in quibusdam debeant se habere. Secundo quid in omnibus ibi. (Quia autēz.) Circa p̄mū tria facit: q̄z p̄mo ostēdit quomō se debeāt habere ad p̄ximū. Secundo quomodo se habeāt in his que ad deū sunt ibi.

(Semp gaudete &c.) Tertio quo se habeat ad eius dona ibi. (Spum nolite &c.) Quatu ad primum debet se habere ut non iserat ei mala: et ut studeant ei benefacere. Unde dicit Dixi supra in spali: s; nuc in generali dico: ne quis malum &c. ps. Si reddidi retribuendum mihi mala. Sed contra. Multotiens vindicta petitur coram iudice. Respondeo. Sicut actus moralis sumit finem intentionem finis: sic ad duo potest esse intentio vel ad malum illius: ita quod gescat ibi. Et hoc est illicitum et ex liuore vindictae. Vel ad bonum correctionis seu iusticie et conseruationis reipublice: et sic non reddit malum pro malo: s; bonum. s; eius correctionem. Quatu ad secundum dicit. Sed semper quod bonum est &c. Et dicit. Sectamini et non faciatis. quia tu ex te debes sumere occasione bene faciendi ad primum tuum et non expectare quod ipse det tibi occasione bene faciendi sibi. unde ps. Inquire pacem et persequere eam &c. Ro. iz. Noli vinci a malo. ut. s; sis tractus ab eo ad malefaciendum: s; vince in bono malum retrahendo eum ad bonum. Gal. vlt. Dum tempus habemus operemur bonum ad omnes &c.

(Deinde cum dicit. Semp gaudete &c.) ostendit quod se debeant habere quo ad deum: ad que tria opus habere. Primo gaudere de ipso. Unde dicit. Semp gaudete. s; de deo: quia quod malum pueniat est incomparabile bono quod est deus. Et ideo nullum malum illud iterumpat: vñ dicit. Semp gaudete. (Secundo orare pro beneficiis suscipiendis ibi. (Sine intermissione orate.) Luc. is. Opus semper orare et nunquam deficere. Sed quomodo potest hoc esse. Respondeo dicendum est quod hoc potest esse tripliciter. Primo quod ille semper orat qui statutas horas non intermittit. Sicut habetur. z. Reg. 9. Tu comedes panem in mensa mea semper. Secundo sic. Semp. id est continue orate sed tunc oratio sumit per effectum orationis. Est enim oratio interpretatio desiderii quod quod desidero aliquid tunc illud orando peto. Unde oratio est petitio decemium a deo: et ideo desiderium habet vim orationis. ps. Desiderium pauperum exaudiuit dominus. Dia g que facimus ex desiderio pueniunt. Ergo oratio in bonis que facimus manet in virtute: quia bona que facimus ex desiderio bono pueniunt. Glo. Non cessat orare quod non cessat bene facere Tertio quo ad causam orationis. s; faciendo elemosynam In vitis patrum. Ille sic orat quod elemosynas dat: quia quod elemosynam accipit orat pro te etiam te dormiente. Item tertio orare pro beneficiis suscipiendis et gratias agere pro susceptis. Ideo dicit In omnibus. s; bonis et aduersis gratias agite. Ro. 8. Diligentibus dei omnia cooperantur in bonum &c. Col. 3. Abundantes in illo in gratiarum actione. Phil. 4. Cum gratiarum actione. Nec est. n. voluntas &c. p. Thy. 2. Qui vult omnes homines saluos fieri et ad agnitionem veritatis venire.

(Deinde cum dicit. Spiritum nolite &c.) ostendit quod se habeant ad dona dei. Et primo quod ea non impediant. Secundo quod ea non contemnat ibi. (Propheetias &c.) Spiritus autem sanctus est persona diuina incorruptibilis et eterna: vñ in sua substantia extingui non potest: sed tamen deus quis extinguere spiritum: vno modo feruore eius extinguendo vel in se vel in alio. Ro. iz. Spiritus seruantes Cum enim aliquid boni ex feruore spiritus sancti vult facere vel etiam cum aliquid bonum motus surgit et ipse impedit: extinguit spiritum sanctum. Act. 7. Vos semper spiritui sancto resistetis. Alio modo mortaliter peccando. Spiritus enim sanctus in se semper viuunt: sed in nobis viuunt quando facit nos in se viuere: s; quando quod peccat mortaliter non viuunt in ipso spiritus sanctus. Sap. i. Spiritus enim sanctus discipline effugiet fictum &c. Tertio modo occultando. Quasi dicat. Si donum spiritus sancti habetis vitimini eo ad utilitatem proximorum. Eccl. 20. Sapientia abscondita et thesaurus inuisus que utilitas in vris: quod. Mat. 5. Nemo accendit lucernam et ponit eam sub modio &c. (Propheetias nolite &c.) Aliqui enim apud istos spiritum prophetie erant pollentes quod ab istis reputabant infani: primum Corinth. i. 4. Emulamini spiritualia: magis autem et

pphetetis. Vel propheetias. id est diuinam doctrinam. Exponentes enim diuinam doctrinam dicitur prophetetis. Quasi dicat. Non spernatis verba dei et predicaciones. Jere. 20. Factus est sermo domini mihi in opprobrium et in derisum tota die.

(Deinde cum dicit. Omnia autem probate &c.) ostendit qualiter se habeant ad omnia et vñ est quod in omnibus vtantur discretionem. Ro. iz. Rationabile obsequium vestrum &c. In hac materia debet esse diligens examinatio: boni electio: mali abiectio. Quantum ad primum dicit: propheetias nolite spernere. tamen omnia probate. s; que sunt dubia. Manifesta enim examinatione non indigent. i. Jo. 4. Omni spiritui credere nolite. Job. iz. Nonne auris verba diiudicat. Quantum ad secundum dicit. Quod bonum est tenete. Gal. 4. Bonum autem emulamini in bono semper &c. Quantum ad tertium dicit. Ab omni spiritu malum abstinete vos &c. Esa. 7. Ut sciat reprobare malum et eligere bonum. Et dicit specie: quia etiam que habent similitudinem malicie vitare debemus que. s; non possemus seruare coram hominibus absque scadalo eorum.

(Deinde cum dicit. Ipse autem &c.) subdit orationem: et circa hoc tria facit. quia primo orat pro eis. Secundo dat spem de exauditione. Tertio dat spales monitiones. Dicit ergo. Ita moueo. sed nihil valz nisi deus gratias det. Unde ipse deus. Leui. 21. Ego dominus qui sanctifico vos &c. Per omnia. i. vt sitis totaliter sancti. Et hoc vt integer &c. Occasione enim verborum istorum dixerunt quidam quod in homine aliud est spiritus et aliud anima ponentes duas in homine animas. Unam que animat. aliam que ratiocinat. Et hec sunt reprobata in ecclesiasticis dogmatibus. Unde sciendum quod hec non differunt secundum essentiam sed secundum potetiam. In anima enim nostra sunt quedam vires que sunt actus corporalium organorum sicut sunt potetie sensitiue partis. Alie sunt que non sunt actus talium organorum sed sunt abstracte ab eis sicut sunt potetie intellectiue partis. Et hec dicuntur spiritus quasi imateriales et separate aliquo modo a corpore in quantum non sunt actus corporis. et dicitur hec spiritus et mens. Ephe. 4. Renouamini spiritu mentis vestre &c. In quantum autem animat dicitur anima: quia hoc est ei proprium: et loquitur proprie. Nam ad peccata tria concurrunt electio affectio: sensualitas: et executio corporis. Vult ergo quod in nullo horum sit peccatum. Non dicit in ratione. vñ dicit. Ut spiritus. id est mens vestra seruetur integer. In omni peccato ratio corrumpitur secundum quod omnis malus est ignorans. Item nec in sensualitate. Unde dicit. Anima. Item nec in corpore. et ideo dicit. Et corpus. Hoc autem sic fit quando seruatur immune a peccato. Et dicit. Sine querela non sine peccato quod est solius christi: sed esse sine querela est etiam aliorum: qui si uenialia non tamen committunt grauia et quibus primum scada ligatur. Luc. i. Incedetes in omnibus mandatis: et iustificacionibus domini sine querela. Et addit. In aduentu &c. s; perdurando vsque in finem vite. Vel integer spiritus refertur ad donum spiritus sancti. Quasi dicat. Donum spiritus sancti quod habetis sit integrum.

(Deinde cum dicit. Fidelis &c.) dat spem exauditionis. Quasi dicat. Ut ego spero et sic fiet: quia ipse qui nouit faciet. i. complebit. ps. Fidelis dominus in omnibus verbis suis &c. Ro. 8. Quos vocauit hos et iustificauit &c. (Ultio iniungit familiares monitiones. s; orationem ibi. (Orate.) Item mutuam pacem ibi. (Salutate omnes fratres in osculo sancto non perditionis sicut iudas. Mat. 26. Nec libidinoso vt libidinoso mulier. puerb. 7. (Ut legatur &c. Timebat. n. ne prelati propter aliqua que erant hic eam occultarent. pro uerb. ii. Qui abscondit frumenta maledicet in populis &c. Ultimo concludit eplam in salutatione.

(Explicit mirabilis et deuota expō doctozis angelici sanctissimi Thome agnatis ordinis fratrum predicatorum sup̄ priā epla icliti apli sancti Pauli ad Thessalonicenses.

Ad thessalonicenses II.

Incipit profunda et subtilis explanatio eiusdem sanctissimi doctoris Thome de aquino ordinis fratrum predicatorum super secunda epistola eiusdem gloriosi apostoli pauli ad thessalonicenses.

Congregamini ut annun-

ciem que ventura sunt vobis diebus novissimis etc. Sen. 49. Dec verba competunt huic epistole. Duo enim tanguntur que ei veniunt. scilicet fructus et eius materia. Unde dicitur. Ut annuncietur etc. Agitur enim in ea de his que ventura sunt in

diebus novissimis: que sunt tria. scilicet pericula ecclesie: tempore antichristi. 2. Thym. 3. In novissimis diebus instabunt tempora periculi etc. Item malorum supplicia. ps. Donec intret in sanctuarium dei etc. Verum propter dolos posuisti eis: deiecisti eos dum alleuareretur. Item premia bonorum. Prover. vlti. Sortitudo et decor idumetur eius. Et de his agit in hac epistola. Utilitas ostenditur: quod congregamini. Sic acquiruntur ex hac epistola congregatio. scilicet concordatum in veritate quod discordabant de iudicio futuro propter hoc quod dicitur in prima epistola. Deinde nos qui vivimus etc. ps. Dispersiones israel congregabit. Item voluntatum: quod cum offiderat quod quecumque temporalia sunt: in novissimo mundi pibunt: datur intelligi quod eos congregat ad unum querendum. scilicet celeste premium. Ecclesi. 30. Congrega cor tuum in sanctitate eius. Item cogitationum ad unam stabilem veritatem. Esa. vlt. Ego autem opera eorum et cogitationes eorum venio ut congregem etc. Sic patet fructus et materia: quod in prima munivit eos contra persecutiones preteritas: hic munit eos contra futuras.

CAP.

I.

Raulus et Silvanus et Timotheus ecclesie thessalonicensium in deo patre nostro et domino iesu christo. Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino iesu christo

Gratias agere debemus semper pro vobis fratres: ita ut dignum est: quoniam supercrescit fides vestra et abundat charitas uniuscuiusque vestrum in invicem: ita ut et nos ipsi in vobis gloriamur in ecclesiis dei pro patientia vestra et fide et in omnibus persecutionibus vestris et tribulationibus qua sustinetis in exemplum iusti iudicij: ut digne habeamini in regno dei pro quo et patimini.

Dividit hec epistola in salutationem: et epistolam narrationem ibi. (Gratias agere debemus etc.) Item primo ponuntur persone salutates. Secundo persone salutates. Tertio bona optata. Sunt autem eadem persone que et in prima. Tres autem persone salutates ponuntur ut auctoritas epistole robustior appareat. Eccles. 4. Suniculus triplex difficile rupitur etc. (Ecclesie thess. etc. Ecclesia congregatio dicitur que est in deo. alia est mala. De bona dicitur. ps. Congregate illi sanctos eius etc. In christo. i. in eius fide. Ro. 5. Per quem accessum habemus pro fide in gratias istam etc.)

Deinde optat eis bona. Et primo pacem. Ipsa est enim principium omnium spiritualium donorum. prime Cor. 15. Gratia dei super id quod super etc. Item pacem que est finis hominum. ps. Qui posuit fines tuos pacem etc. et a deo etc. Jac. 1. De datur optimum et oem donum perfectum desursus est descendens a patre luminis etc. Et dno etc. 2. pe. 1. Per quem maxima nobis et preciosa promissa donavit etc. (Gratias agere debemus etc. hec est epistolam narrationem. Et primo instruit eos de futuris in novissimis diebus. Secundo admonet eos familiariter de quibusdam in tertio. cap. ibi. Decetero fratres etc.) Item primo monet sicut dictum est

quod ad premia bonorum et penas malorum. Secundo quod ad pericula tempore antichristi. scdo cap. ibi. (Rogamus autem vos etc.) Item primo agit gratias de preparatione ad futurum iudicium. Secundo describit ipsum iudicium ibi. (Sed tamen iustum etc.) Item primo gratias agit de effectu. Secundo ostendit fructum perfectus. Tertio signum. Dicitur gratias agere debemus etc. Item quod in prima epistola comedavit eos de fide et charitate et alijs bonis in quibus abundabant: id dicitur. gratias agere debemus deo. quod bonum quod habetis reputo meum. 2. Jo. Maiorem horum non habeo gratiam quam quod videam filios meos in veritate ambulare etc. Et hoc deo sine quo nihil boni potest fieri. Et hoc dignum est: quod de magnis bonis agimus gratias. 2. Mach. 1. De magnis periculis a deo liberati magnifice gratias agamus. Quare: quod semper crescunt bona spiritualia. Periculose tamen custodiunt nisi proficiat in eis homo. In donis autem dei est fides pro qua deus habitat in nobis: et in hac proficimus secundum intellectum. Ephe. 4. Habitare christum pro fide in cordibus vestris. Et sic proficit homo pro cognitione devotionem: et inebsonem. Item charitas pro qua deus est in nobis secundum affectum. i. Jo. 4. De charitas est et que manet in charitate in deo manet et deus in eo. Et id dicitur. Et abundat prover. 15. In abundantia iusticia virtus est maxima etc. i. Thess. 4. De charitate autem fraternitatis non necesse habuimus scribere vobis. ipsi enim a deo didicistis ut diligatis invicem etc. Et tunc ponit perfectum cum dicit. Ita quod ego glorior inde apud alios quod vestra reputo mea. Bonum enim discipulorum est gloria prelatorum. Prover. 10. Silius sapiens letificat patrem etc. Prover. 17. Corona senum filij filiorum etc. 2. Cor. 9. Pro quo de vobis glorior. Et tunc ponit signum perfectus. scilicet patientiam que ostendit maxime in tribulationibus. Jac. 1. Beatus vir qui suffert temptationem etc. In tribulationibus sunt duo servanda. scilicet patientia ne discendat a fide. Jac. 1. Patientia opus perfectus habet. Et fides in persecutionibus. 2. Cor. 4. Persecutionem patimur et sustinemus. Unde dicit. In fide in omnibus persecutionibus vestris et tribulationibus. Que quidem tribulationes dicuntur a tribulis quibus iterius per afflictiones pungimur. Sen. 3. Spinis et tribulos germinabit tibi. ps. Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt. Et hec sancti sustinent pro propter duo. scilicet propter terrorem malorum. Si enim deus non parcat bonis in hoc mundo: quod parcat malis in futuro. prime pe. 2. Si autem primus a nobis quod finis eorum quod non creditur dei evangelio etc. Jere. 49. Ecce quibus non erat iudicium ut biberent calicem etc. Secundo ad augendum meritum. Unde dicit. Ut digni etc. Na. ut dicit. Mat. 23. Regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud. Et Luc. vlt. Nonne hec oportuit christum pati. et ita intrare in gloriam suam. Ro. 8. Si tamen copatimur ut et cōglorificemur. Unde dicit. Pro quo patimini etc. Tribulatio enim que fit pro deo facit dignum regno dei. Mat. 5. Beati qui persecutionem patiuntur etc. 2. pe. 4. Nemo vestrum patietur quasi homicida aut fur aut maledicus aut alienorum appetitor.

Lectio.

II.

Itamen iustum est apud deum retribuere retributionem his qui vos tribulant et vobis qui tribulamini requiem nobiscum in revelatione domini iesu de celo cum angelis virtutis eius

in flamma ignis dantis vindictam his qui non noverunt deum. et qui non obediunt evangelio domini nostri iesu christi. Qui penas dabunt in interitu eternas a facie domini et a gloria virtutis eius cum venerit glorificari in sanctis suis: et ammirabilis fieri in omnibus qui crediderunt: quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo. In quo etiam oramus semper pro